MAGYAR ÖRÖKSÉG

103. díjátadó ünnepség

2022. december 17.
MTA

Magyar Örökség és Európa Egyesület

Magyar Örökség és Európa Egyesület
1114 Budapest, Bartók Béla út 59.
magyarorokseg1995@gmail.com
Tel.: +36 30 9416-202
www.magyarorokseg.hu
Javaslataikat kérjük küldjék a fenti email címre!

M E G H Í V Ó

MAGYAR ÖRÖKSÉG

103. díjátadó ünnepségre

A díjátadás időpontja: **2022. december 17.** (szombat), **de. 11.00 óra**

A díjátadás helyszíne: **Magyar Tudományos Akadémia Díszterme**

(1051 Budapest, Széchenyi István tér 9. I. em.)

Kitüntetésben részesülnek az átadás sorrendjében:

DR. BAGDY EMŐKE ***pszichológiai tudományos munkássága, valamint hit- és templomépítő szolgálata***
Laudátor: *Takaró Mihály József Attila-díjas író, irodalomtörténész, tanár, karnagy*

DR. BÍRÓ ZOLTÁN ***közéleti munkássága***
Laudátor: *Raffay Ernő történész, politikus*

KLEBELSBERG KUNO ***szellemi hagyatékának gondozása és a felújított Klebelsberg-kastély***
Laudátor: *Dr. Ódor László művelődéstörténész, egyetemi tanár*

DR. BOTÁR ISTVÁN ***erdélyi régészeti és történetkutatói munkássága***
Laudátor: *Dr. Laszlovszky József régész professzor, egyetemi tanár*

HUSZÁR LÁSZLÓ ***felvidéki művelődésszervező életműve***
Laudátor: *Bárdos Gyula Szlovákiai Magyar Társadalmi és Közművelődési Szövetség elnöke*

DR. LOVÁSZ IRÉN ***népzenei gyűjtése, előadóművészete, pedagógiai és tudományos munkássága***
Laudátor: *Jelenczki István filmrendező, képzőművész, fotográfus, az MMA r. tagja*

PROFESSZOROK BATTHYANY KÖRE ***nemzetépítő szolgálata***
Laudátor: *Dr. Kásler Miklós Széchenyi-díjas onkológus, az MTA doktora, tanszékvezető egyetemi tanár*

Magyar Örökség 2022 december
Köszöntő: prof. Dr. Klinghammer István a MÖD Bírálóbizottság elnöke

Tisztelt Közösség! Kedves Barátaim, Hölgyeim és Uraim!
Köszöntésüket egy Cicero idézettel kezdem:
„Historia vero testis temporum, lux veritatis, vita memoriae, magistra vitae, nuntia vetustatis." (A történelem az idők tanúja, az igazság világossága, az emlékezet élete, az élet tanítómestere, a múlt idők hírnöke.)
Európai történelmünket, a görög-római filozófián és a zsidó-keresztény valláson nevelkedett európai kultúrát mindig is az emberi értékek tisztelete jellemezte. Sajnos ez a mai közéletben ma már nem érvényesül teljes mértékben. Az értékek napjainkat jellemző válsága az egész társadalmat érinti.
A történelem átértékelésének idejét éljük… Hitvány gondolkodás és silány beszéd rombolja a múlt értékeit, – Cicero szavai napjainkban nem igazán érvényesülnek. Ezt az értékválságot csak az egyes emberek megváltoztatásával lehet oldani. A feladat tehát, az értékek teremtésére és tiszteletére nevelni.
Az értékek teremtésére a kultúra, azaz a tudomány és a művészet hivatott, az értékek tiszteletére nevelni pedig a család, az iskola és az egyházak a legalkalmasabbak. „Fides a nobis officium exiqit: cordit et linguis", a hit nem csak szívet, hanem szájat is kíván – írja Pázmány Péter. Az igazságért tenni kell.
A tudást, és annak társadalmi alkalmazásainak módjait, az erkölcsöt nem lehet genetikailag örökíteni. Ezek csak az emberi magatartás és cselekvés példáin örökíthetők át nemzedékről-nemzedékre, apáról fiúra, mesterről tanítványra. Ez elsősorban a nevelés feladata. A tudomány eredményeinek emberhez méltó alkalmazására, azaz erkölcsiségre, etikus magatartásra is oktatni kell az ifjúságot. Ez elsősorban az írástudók, a minőségi értelmiség feladata.
Végezetül, kedves Barátaim!
Elviharzott egy esztendő és itt a karácsony! Először is köszönjük Jó Istennek a mögöttünk levő évet, és valami mást, jobbat kívánunk mindannyiunknak a jövő évre. Hozzátesszük az Új Évi jókívánságokat is a szokásos, de nem felesleges egészségre való kívánsággal együtt a család és mindenki számára.
Reményeket erősítő Áldott Karácsonyi Ünnepeket és újjászületést hozó Új Évet kívánok!

Dr. Klinghammer István

Professzor Doktor Bagdy Emőke laudációja

Öröm és megtiszteltetés számomra, hogy laudációt mondhatok abból az alalomból, hogy a Magyar Örökség Európa Egyesület Bagdy Emőke professzor asszonynak ítélte a Magyar Örökség kitüntető díjat.
Személyében a magyar klinikai szakpszichológia, a pszichológia tudomány óriását, a keresztyén tudós, a lelkeket menteni akaró, nagyszerű ember életpéldáját ismerjük el.
Rendkívül gazdag életútja egy református papcsaládban kezdődik, annak légköre, szellemisége maghatározó volt Bagdy Emőke számára.
Szakmai életútja olyan gazgdag, eredményei olyan számosak, hogy felsorolásuk két laudáció keretébe sem férne bele.
Az eredetileg az ELTE-n végzett pszichológus egész életében fáradhatatlanul képezte magát, megvalósítva ezzel az élethosszig tartó tanulás-tanítás ma már szinte kiveszni látszó csodálatos eszméjét. Bölcsészdoktori disszertációja a Rorschach-módszer diagnosztikai skálájával foglalkozik. 1982-től szakpszichológus, 1996-tól szupervízor, 2001-től pszichoterapeuta.
1995-ben lett a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem habilitált doktora. Bagdy Emőke 1985-ben már szakalapítóként is beírja nevét saját tudományágába, a KLTE-én megszervezi a pszichológiai oktatást.
Számos magyar egyetem oktatója, tanszék, illetve intézményvezetője. A HIETE, KLTE, a Debreceni Orvostudományi Egyetemen betöltött vezetői munkák mellett kiemelkedő érdemeket szerzett a Károli Gáspár Református Egyetem pszichológia szakának 2000-ben történt megalapításával, melyet először tanszékvezetőként, majd intézményvezetőként szolgált 2010-ig. Professzor Emeritaként ma is végzi kettős szolgálatát.
Többszáz tanulmány, számos könyv, közel háromezer előadás is bizonyítja kivételes emberi, tudósi kvalitásait. Nevét ismerik szerte a világban, nemzetközi hírnevét több, mint félszáz idegen nyelvű előadása is erősítette.
Felsorolhatatlanul sok szakmai, társadalmi elismerése közül a Magyar Érdemrend tiszti keresztje, a Príma Primissima-díj elnyerése azt mutatja, hogy Bagdy Emőke munkássága messze túlmutat a tudós személyén, megbecsültsége az emberek gyógyításának, segítésének és szolgálatának elismerésén alapul.
Saját, vele kapcsolatos emlékeim közül kiemelkedik az a pillanat, amikor Károlis kinevezése alkalmából átnyújtott egy nem túl vastag, spirálozott füzetet, mely nekem később irodalomtörténészként is nagy jelentőséggel bírt pályámon. Azt mondta az átadáskor: Tanár úr, ez Önt is érdekelni fogja. Megjegyzendő, hogy Bagdy Emőke briliáns irodalmi műveltséggel is rendelkezik.
A füzet nem volt más, mint József Attila 1932-es befejezetlen Rorschach-tesztjének vizsgálata, melyet ő végzett el egy kolleginájával együtt, párhuzamosan. Én addig azt hittem, hogy tudok minden fontosat József Attila költészetéről. Az elemzés végigolvasása után egy egészen új világ, egy új József Attila-kép bontakozott ki előttem. A füzetben olvasottak megértették és

felismertették velem költészetének addig ismeretlen pszichológiai gyökereit. Ekkortól kezdve nem csak sejtem, de biztosan tudom is, hogy az a munka, amit Bagdy Emőke saját szakterületén, s azon kívül élete folyamán elvégzett MAGYAR ÖRÖKSÉG.
Számos televíziós, internetes, rádiós megnyilvánulása az egész országban ismertté tette nevét. Munkássága középpontjába helyezett szeretetpedagógiája és szeretetpszichológiája a legnemesebb emberi érzések előhozatalát segítette hallgatóiból, nézőiből tanítványaiból és követőiből.
Szerencsés generáció vagyunk, hogy kortársai lehetünk e kivételesen nagy tudósnak, nagy embernek.
Isten áldja őt sokáig közöttünk!

Takaró Mihály
író, irodalomtörténész

*****

Dr. Bíró Zoltán laudációja

Bíró Zoltán 1941. április 21-én született Budapesten. 1969-ben diplomázott az ELTE magyar-népművelés szakán. 1982-ben francia nyelvből állami középfokú nyelvvizsgát tett. A JATE-n summa cum laude fokozattal doktorált. 1959–1965 között a dabasi járási művelődési házban dolgozott. 1970–1971 között a SZOT Központi Iskola népművelő tanára, 1971–1974 között a Művelődésügyi Minisztérium főosztályának főelőadója, 1974–1980 között a Kulturális Minisztérium közművelődési főosztályának osztályvezetője volt. 1981–1983 között a Petőfi Irodalmi Múzeum megbízott igazgatói tisztségét töltötte be. 1983–1988 között az Országos Széchényi Könyvtár főmunkatársa.

1984-ben kezdeményezője és aláírója volt az ún. tizenkilencek levelének, melyben magyarországi értelmiségiek Kádár János pártfőtitkárnál beadványban kezdeményeztek lépéseket a romániai magyarság ügyében.

1988. április 9-én a Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP) kizárta tagjai közül. 1988. július 1-től a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Magyar Irodalom Tanszékének docense volt. Még ugyanebben az évtől a Hitel alapító-szerkesztője, 4 éven át vezette a lapot.

Az MDF „alapító atyáinak" egyike, 1987. szeptember 27-től 1989. október 21-ig első (ügyvezető) elnöke. 1991-ben kilépett a pártból és Pozsgay Imrével megalapították a Nemzeti Demokrata Szövetséget, aminek 1996-os megszűntéig társelnöke. 2013 és 2019 között a Rendszerváltás Történetét Kutató Intézet és Archívum főigazgatója.

1969 óta publikált különböző irodalmi lapokban, folyóiratokban. Főleg a Tiszatáj, a Forrás, a Napjaink, a Kortárs, a Hitel, a Látóhatár közölte írásait. Kandidátusi értekezését 1996-ban védte meg a népi írói mozgalom és a Válasz című folyóirat témakörében. Opponensei Czine Mihály és Pomogáts

Béla voltak. Kiemelem az Ady Endre sorsköltészete; Püski, Bp., 1998. c. könyvét. Fő kutatási területei: Ady Endre és a századelő, valamint a magyar történelmi fordulópontok eszmetörténeti jelentősége és a nemzettudat és nemzeti önismeret a magyar irodalomban.

Legfontosabb politika tárgyú könyveiben az elsikkasztott rendszerváltozásról írt, kizárólag hiteles tényeket.

Bíró Zoltán volt az első, aki kimondta, hogy ellopták a rendszerváltozást. Ezzel akkoriban (is) a bátorságát és a tisztánlátását mutatta.
Mondatai Bíró Zoltán emberi és politikusi egyenességét és becsületességét mutatják.

Hogyan látják mások Bíró Zoltán tevékenységét?
Szentesi Zöldi László Bíró Zoltán könyvéről (Bíró Zoltán: Korszakváltás - Válogatás a Magyar Hírlapban megjelent írásokból. Lakitelek 2010. Antológia Kiadó):

„Testközelből látta a szabad demokrata országrontást is, az előbb külföldi partnereinek, utóbb az ávósoknak és munkásőröknek udvarló Aczélboyok finom, körmönfont, majd nyílt hazaárulását. Bíró Zoltán tehát nem tesz lakatot a szájára, amikor a kisiklott rendszerváltozás időszakát idézi. … Előbb pontosan lajstromozza a sodródó 1989-es esztendő főbb állomásait, hogy aztán az MDF-SZDSZ-paktummal és Göncz Árpád államfővé választásával lezártnak nyilvánítsa a magyarság talán legnagyobb 20. századi történelmi esélyét." (Magyar Hírlap, 2010. jún. 11.)

A barát Lezsák Sándor szavaival egyetértve fejezem be a laudációt:

„Bíró Zoltán életműve politikai mítosz marad. A történelmi vakságban vagy éppen féltékenységben szenvedők számára ez az életmű nem értelmezhető. Talán azért sem, mert Bíró Zoltán szürke eminenciása közéletünknek, akinek gondolataira jóval többen odafigyelnek mint sokan gondolják, és akinek egy-egy írása, beszéde a vártnál is nagyobb indulatot gerjeszt azok körében, akik az elmúlt évtizedek fogalmi zűrzavarában szolgáltak ilyen-olyan Disznófejű Nagyurat. Bíró Zoltán az örök magyari lélek, a magyar múlt évszázados őrtüzeit szította föl társaival, hogy a parázs ne hamvadjon, a jövendőnek megmaradjon." (Magyar Hírlap, 2016. április 22.)

Raffay Ernő
történész

Klebelsberg Kunó újjászületett kastélya

Tisztelt Elnök úr, Ünneplésre Összegyűlt Közönség!

Nem titok: éppen 21 éve a Trianon utáni rettentő mélységben területében megtörpített, tudatában megrendített s bizony megszégyenített Magyarország minisztere, aki meggyőződéssel vallotta, hogy kultúrájával lehet és kultúrával kell új életre deríteni az országot, gróf Klebelsberg Kunó, már részesült Magyar Örökség díjban. Akkori laudátora, Tőkéczki László barátunk, (aki sajnos már nincs közöttünk), a „legnagyobb álmú magyar kultuszminiszter"-nek nevezte őt.

Most újra nevével jelzett díj kiadása mellett döntött a Bizottság. Tőkéczki László jellemző szavát nem tagadva mi inkább a megvalósítás szellemében és szándékával működő nagy közéleti embert látjuk benne, s ezért jár a díj: a nyomában ma remekművet alkotó utódokat emeljük fel, szintén látványos példaként, mint magát: Klebelsberg Kunót: egykori s omladozó házát, kúriáját építtette újra egy lelkes közösség nagy közerővel, állami támogatással, nemzeti ügyként: közerőből a teljes magyar közösségnek.

Nem magányosan: hiszen Hidegkúton, ahol ez a – most már tágassá és méltóvá újjáalkotott – épületegyüttes fogadja látogatóit (ízlésesen kiépített szállodájában vendégeket is), a szomszédságában jó ideje működik egy „kultúrpalota", mely remek, sokszínű programokkal szolgálja a nevében viselt eszme ügyét, s van itt egy iskola is, mely Klebelsberg nevét viseli s immár gimnáziumi szintre nőtt.

Szemünkben magyar örökség-jegy ez az épület, ez a valóban klebelsbergi szellemet tovább-vivő, újra-telepítő szándékot vállaló helyi közösség és országos akarat révén megvalósult – ahogy Tőkéczki László írta 21 éve: álom. 90 éve született Klebelsberg Kunó, 54 év életet adott neki a sors, az Isten: éppen itt, ebben a most újjávarázsolt épületben élt 1923-tól. Élete utolsó évében, 1831 és 32 között, amikor a Bethlen-kormány lemondásakor ő is visszalépett, egészen idetelepült.

A kúriában, melyet kastélynak is szokás nevezni, Klebelsberg halála után özvegye, lasztóczi Botka Sarolta élt, az államosítás után SZOT-üdülő, szakszervezeti iskola lett és tüdőszanatórium, majd pszichiátria is működött benne. A Klebelsberg-kastély élte a maga szocialista realista életét; értékvesztő évtizedeinkben az volt a sorsa, mint száz és ezer magyar múltat őrző kastélyunknak. S az egész országnak.

A rendszerváltozást követően pusztulásnak induló épületegyüttesnek várnia kellett, hogy az ország szelleme és anyagi ereje újjáéledjen: Klebelsberg otthonát az utolsó pillanatban mentették meg a teljes enyészettől. 2010 után jutott a szándékhoz pénz is, s ma újra régi szépségében pompázik a kastély, hatalmas kertjével, parkjával együtt, melyben maga Klebelsberg is oly sokat

és szívesen időzött, dolgozott.
Az egyik szakleírásból idézem: „Az elmúlt évtizedben történt újjáépítés igyekezett a kastélyegyüttest funkcionális szépségében újjáteremteni. A kúriát a felújítás és bővítés során egy U alakú és változatos tömegformálású épületegyüttessé varázsolták. A belső udvarra a Templom utca felől egy népies épületszárny nézett, emeletén egy fából faragott erkéllyel; a kert felőli szárnyon pedig egy timpanonos, klasszicizáló-barokkos rizalitot alakítottak ki. Ez alatt eredetileg egy tornác volt az oszlopsor mögött.
Utóbbi épületrész kertre néző homlokzatának emeletén egy négy oszlopon nyugvó, erkélyes portikusz kapott helyet, a főbejáratot pedig a Klebelsberg család kovácsoltvas címere díszítette."

Könyvtára, melyből a könyveket a kommunista szokásnak megfelelően a felszabadúúúlás után teherautókon elszállították, most ismét régi fényében ragyog – csak éppen kevesebb könyvvel, mert az elhurcolt könyveknek csak kis hányada került meg.

Örüljünk neki, mindnyájan, együtt, hogy teremtő és nem romboló korban élhetünk. Örüljünk közösen, valamennyien, merem kívánni: pártállástól függetlenül annak a nagy betűs írásnak, amely most a kastély homlokzatfalán olvasható: „Kultúra nélkül nincs Magyarország."

Reméljük: minél szélesebb összefogással él, élhet ebben a kastélyban is, mint a szomszédságában nagy közszolgálati múlttal működő Kultúrpalotában, s immár szerte az országban, sőt: határainkon túl is, s nemcsak a Klebelsberg szándéka szerint kiépült hatalmas népiskolahálózatunkban s a híres európai Collegium Hungaricumainkban, ez a nemzeti kulturális összefogási eszmény.

Ne feledjük, mennyi gáncs, akadékoskodás érte őt is. (Nála többet nem párbajozott senki – vallja róla pártbarátja. A "pártpolitikai torzsalkodások és kicsinységek" – ahogy írta - neki idegenek voltak. Csak a nemzet egysége érdekelte és éltette.

Klebelsberg Kunó pillantása, szavai, tanulsága, és főként: eredménye, mellyel kimentette
traumájából a Trianon utáni Magyarországot, most, méltón újjáépített kúriájában nyer megfelelő bázist, legyen ez így valamennyiünk jókedvére, örömére.
Trianon és kommün után nem volt könnyű a bíztató együttélés Magyarországon. Klebelsberg bíztató szava máig megtartotta érvényét: „Az életképes nemzetekre a katasztrófa úgy hat, mintha visszavágnák a fát. Annál erősebben hajt."

Tisztelt Elnök Úr, Ünneplő Gyülekezet!
Gróf Klebersberg Kunó nemzetmentő életműve álljon újjáépített kastélyában is minden magyar előtt örök, bíztató példaként

Dr. Ódor László
művelődéstörténész

Dr. Botár István laudációja

„*HAVASOK KEBLÉBEN REJTEZŐ SZÉP CSÍK*” Ezzel a címmel jelent meg Botár István legfontosabb munkája, amely összefoglalását és egyben kitűnő példáját adja mindannak, amiért most átveheti a Magyar Örökség Díjat. A cím alapján akár egy irodalmi munkára is gondolhatnánk, de a díjazott a szó eredeti értelmében „földhözragadtabb” munkáért érdemelte ki ezt a díjat. Hosszú évek óta faggatja a földet, kutatja a táj jól látható, vagy éppen alig felfedezhető elemeit, a múlt megmaradt örökségét. A csíki havasok tájának, és még számos más erdélyi terület megismerését a régészet sajátos módszereivel és eszközeivel végzi. Régészként illusztris társasághoz csatlakozik, hiszen e tudományterület képviselői közül olyanok nyerték már el ezt a díjat, mint László Gyula vagy Trogmayer Ottó. Botár István a régészeten belül évtizedek óta a középkorral foglalkozik, annak különféle évszázadaiból származó templomait, településeit, várait vagy éppen a korszak temetkezéseit vizsgálja. Ebben a vonatkozásban is nagy elődök nyomdokaiban lépdel, a korábbi díjazottak közül gondolhatunk Györffy György vagy Entz Géza hatalmas munkásságára, akik mintaként szolgálhatnak egy középkorász számára.

Botár István ahhoz az erdélyi magyar régész nemzedékhez tartozik, akik a rendszerváltás után, egészen hírtelen és váratlanul, erdélyi középiskolai tanulmányokat követően Budapesten, az Eötvös Loránd Tudományegyetem régész képzésében vehettek részt. Többen voltak és nagyon tehetséges csoportot alkottak. Ma már ők képviselik az erdélyi magyar régészek egyik legmarkánsabb csoportját, amellett, hogy olyan is volt közöttük, aki az egyetem után Magyarországon maradt, és itt gazdagítja tehetségével a magyar régészet eredményeit. Botár István viszont visszatért szülőföldjére és a gyökereknél maradva, évtizedek óta szisztematikusan és nagy szakmai elhivatottságával kutatja Erdély egy csodálatos tájegységét. Munkájának legfontosabb része Csíkhez kapcsolódott, ebből készült doktori disszertációja is, és amelyet szintén az ELTE-n védett meg. Az általa végzett egyes feltárások helyszínei között vannak híres műemlékek is, mint a csíksomlyói zarándokhely középkori temploma. De máskor sokkal kevésbé ismert egyházak esetében sikerült egy-egy kisebb falmaradvány, egy-egy a falak alatt vagy mellett előkerülő temetkezés, vagy éppen apró faszénmaradványokból végzett rádiokarbon vizsgálat segítségével új megvilágításba helyezni a korszak történetét Csíkban, vagy a mai Románia más területén. A sokféle módszerrel kinyert apró adatok, mint egy mozaik kövei, egyszercsak összetett képpé állnak össze, a tájegység, vagy a magyar örökség egy szeletét megjelenítve. Ugyanúgy, ahogy a feleségével, Tóth Boglárkával végzett dendrokronológiai kutatás, amely nyomán az egyes fák évgyűrűinek megmérésével és illesztésével hírtelen fontos új eredmények születnek. Így lesz a sok, és gyakran nem könnyű körülmények között végzett régészeti kutatásból és a hozzákapcsolódó komplex középkoros szemléletből olyan helytörténet, tájtörténet és korszak történet, amely messze túlmutat a szűkebb régión. A székelység eredete és megtelepedése, Erdély középkori

népességtörténete, vagy az egyházszervezet kiépülése. És ezek nem csupán tudományos kérdések, hanem egy nagyon értékes örökség, és az ahhoz kapcsolódó közösség megtartásának és továbbfejlődésének kulcsfontosságú elemei is.

Végül pedig engedjenek meg egy személyes megjegyzést. Nagyon sajnálom, hogy most nem tudom mindezt személyesen elmondani. De amikor egykori évfolyamtársaival, mai kollégáival együtt szervez találkozót Botár István, és sorra látogatjuk az általa kutatott, feltárt és segítségével helyreállított emlékeket, akkor egykori tanáraként igazi büszkeséggel gondolok rá, feleségére, ugyanúgy mint a többi egykori tanítványomra, akik ma már a középkori régészet, és ezzel a magyar örökség fenntartásának igazi derékhadát adják. Egyszerre képesek ezt a roppant gazdag örökséget mind a mai magyarság, mind pedig az egész régió minden népcsoportja számára megjeleníteni. Ehhez kívánok a díjazottnak és családjának jó egészséget, további kitartó munkát, és remélem nem kell sokáig várni arra, hogy ezt élőszóban is elmondhassam Csíkborzsován mindazoknak, akik ugyancsak hozzájárulnak ahhoz, hogy ez az örökség megmaradhasson. Köszönöm, hogy meghallgattak.

Dr. Laszlovszky József
régész,
történész, egyetemi tanár

*****

Huszár László laudációja

„Élni csak úgy érdemes, ha szolgálni tudunk..." hangsúlyozta a kiváló közművelődési szakember Huszár László 2018-ban Dunaszerdahelyen, amikor átvette a Magyar Arany Érdemkereszt állami kitüntetést. Hasonló gondolatokat fogalmazott meg Galántán is, amikor a Csemadok országos ünnepségén a Magyar Kultúra Napja alkalmából megkapta az egykori munkatársáról, a kiváló felvidéki költőről elnevezett Gyurcsó István Díjat.

Mindazok, akik ismerték, tisztelték és szerették – de véleményem szerint azok is, akikkel nem volt felhőtlen a kapcsolata – egyetértenek abban, hogy ő valóban komolyan gondolta és krédójának tartotta a közösség szolgálatát, amelyhez tartozott. Nem akármilyen módon, hanem teljes erőbedobással, nem is akármilyen szinten, hanem felsőfokon. Több ember munkáját is magára vállalta, egész alkotó élete során folyamatosan túlterhelte magát.Nem tudott, nem is akart lassítani, félgőzzel dolgozni, csakis teljes erőbedobással, szinte egyszemélyes intézményként, mert ő volt a Huszár Laci, a csemadokos, a Szlovákiai Magyar Művelődési Intézet létrehozója, alapítója és igazgatója, az értéktár-mozgalom felvidéki vezetője, az országos kulturális rendezvények és fesztiválok megálmodója és szervezője, számos -- a felvidéki és kárpát-medencei magyarok számára is fontos, hasznos kiadvány és könyv társszezője,

szerkesztője, hanghordozók kiadója.

Megkapta a KOTA /Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége/ mecénás katégória díjat, átvehette a Csallóköz kultúrájáért kitüntetést, és 2020-ban az Illyés Gyula közművelődési életműdíjat is neki ítélték oda.

Huszár László 1951-ben született az ismert költő és zsoltárfordító Szenczi Molnár Albert szülővárosa melletti Rétén. A Szenci Magyar Tanítási Nyelvű Gimnáziumban érettségizett, 1989-ben a pozsonyi Comenius Egyetem Bölcsészettudományi Karán, majd az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Karán szerzett diplomát. Az 1970-es évek végétől a Csemadok munkatársaként tevékenykedett különböző munkakörben. Kezdeményezője volt a Csemadok Művelődési Intézete megalakulásának, amelynek igazgatója volt, hasonlóan, mint a 2013-ban megalakult Szlovákiai Magyar Művelődési Intézetnek. Az ő általa vezetett intézmény, illetve a Gyurcsó István Alapítvány néprajzi és helytörténeti kiadványok egész sorát jelentette meg. Az ő munkájának köszönhetően sikerült szakmai hátteret biztosítani több országos rendezvénynek, mint például a gyemekszínjátszók és bábosok megmérettetésének, a Duna Menti Tavasznak, vagy a Tompa Mihály Országos Vers- és Prózamondó Versenynek, a népdalénekesek és csoportok Bíborpiros szép rózsa elnevezésű rendezvényének, az Ipolyi Arnold Szlovákiai Magyar Népmesemondó Versenynek, vagy a Citerazenekarok Országos Találkozójának.

Ág Tibor neves népzenekutatóval és karnaggyal kezdeményezték a szlovákiai magyar autentikus folklór hanghordozókon és videófefelvételeken történő gyűjtését, rögzítését és nem utolsósorban digitalizálását, így azok az internet segítségével elérhetővé váltak a széles szakmai közönség számára szerte a világon. Az ő általa vezetett intézet tagja lett a Kárpát-medencei Közművelődési Kerekasztalnak, amelynek elnöki tisztségét is Huszár László töltötte be. A Felvidéken az ő nevéhez fűződik a Felvidéki Értéktár mozgalom, amely szülőföldünk szellemi, anyagi értékeinek, illetve építészeti örökségének nyilvántartását, valamint az utókornak való megőrzését tartja fontos feladatának.

Sok közös személyes élményünk volt a több évtizedes együttműködésünk során. Felejthetetlenek azok a késő esti és éjszakai beszélgetések, a szakmai fórumokon és országos rendezvényeken történő viták, illetve eszmecserék, amelyek alkalmával kerestük a kultúraszervezés, a közművelődés időszerű problémáinak megoldását, azt, hogy miként lehetne elérhetőbbé, a szó jó értelmében fogyaszthatóbbá tenni a sok-sok értéket, a mi kultúránkat. Ugyanilyen szép emlékek fűződnek a lendvai vagy éppen a zentai közös útjainkhoz.

Rendszeresen találkoztunk, gyakran telefonáltunk, ahogyan azt a körülmények éppen lehetővé tették. Laci a helytörténeti kutatásai során azt is kiderítette, hogy nemcsak számos közös ismerősünk van, illetve volt, hanem azt is, hogy közös rokonaink is vannak Rétén és Szencen.

Huszár László nemcsak szervezte, hanem művelte is a kultúrát, a hagyományok őrzését, megtartását. Fiatalként gitározott a Bolygó

Hollandi együttesben, rendszeresen szerepelt színjátszó társulatokban és több népi hangszeren is játszott. Továbbképzéseket szervezett, rengeteget utazott, hogy személyesen is biztassa a gyermekszínjátszókat és bábosokat, a népmesemondókat, a népdalénekeseket, a citerásokat, a versmondókat vagy éppen más zenés műfajok kedvelőit, a hagyományőrzőket, az értékgyűjtőket. Szervezett, tervezett és dolgozott az utolsó napokig. Három héttel a végső távozása előtt a magyar kultúra napja alkalmából szervezett Kárpát-medencei közművelődési fórumon még vázolta elképzeléseit, amelyeket a Közművelődési kerekasztal vezetőjeként fogalmazott meg. Tele volt tervekkel, ötletekkel, hogy miként lehet majd bepótolni a járvány miatt elmaradt rendezvényeket, szakmai tanfolyamokat.

Aztán jött 2021. február 8-án a lesújtó hír, a hogy a gyilkos kór végső megállásra kényszerítette.

Köszönjük az életművét, több évtizedes közösségépítő és közösségmegtartó tevékenységét. Köszönjük a Teremtőnek, hogy itt volt közöttünk, ismerhettük és együttműködhettünk Vele. Megadta az irányt, feladta nekünk a leckét, példát mutatott közösségi helytállásból és hűségből.

„Élni csak úgy érdemes, ha szolgálni tudunk!“ – ez volt Huszár László mottója. Igen, igaza volt és igaza van ma is, mert valóban minden körülmények között lehet, kell és érdemes úgy élni, hogy szolgálni tudjunk közösségünknek, népünknek, magyar nemzetünknek.

Bárdos Gyula
a Csemadok elnöke

*****

Dr. Lovász Irén laudációja

Tisztelt honfitársaim! Szeretettel, tisztelettel köszöntöm önöket, Kárpát-Haza lakóit, a Szent Korona, a Boldogasszony, Szűz Mária Királynőnk országában.

„Én úgy vagyok, hogy már száz ezer éve
nézem, amit meglátok hirtelen.
Egy pillanat s kész az idő egésze,
mit száz ezer ős szemlélget velem.”

A világ árvája Magyar Hazánk, benne Hazánk árvája, a költő zseni, József Attila írja „A Dunánál” című versében 1936-ban. Ez a vers összeköt bennünket, a Szent Korona boltozata alatt, a Kárpát-Hazában élőket, mindenkit, Lovász Irént és engemet is. Nemcsak József Attila, Márai Sándor, hanem
Lovász Irén is április 11-én született. Számára az előbb idézet József Attila versrészlet, mint egy „ars poetica”, egy hitvallás, a Teremtő és Teremtett világhoz, Istenhez, a Természethez, az Emberhez, a Magyarhoz.
„Láthatatlan illeszkedés a láthatónál erősebb.” HÉRAKLEITOSZ TÖREDÉKEI (i. e. 530–470).

Lovász Irén a Talentumát, már az anyaméhben édesanyától

kapta örökségként. Ez az igaz Örökség, amely egyben örökkön-öröklétet is jelent, hisz benne a Magna Mater valósul, az Ős Anya misztériuma, a folytonosság öröme és fájdalma öröklődik tovább, ezt adja tovább Irén anyanyelvként, egyedi hangzással, belső kisugárzással. A szegedi József Attila Tudományegyetemen diplomázik1984-ben 1991-1995. MTA Doktori Tanácsa Doktori ösztöndíjasa. A néprajztudomány kandidátusa.

Vajon van-e nép rajtunk kívül, amely a nyelvét édes anyanyelvnek, a földjét édes anyaföldnek hívja?

Több tizezeréves történelemünk során az a felbecsülhetetlen kincs, ami a magyar hit, a szakrális hagyományrendszer, a népdalkincs, a mesék, a balladák, maga a néphagyomány jelent számunkra, egy működő szerves, mellérendelő kultúra valósulásában létezett a Kárpát-Hazában.

LI. ezt az örökölt tudást ismeri fel önmagában, és olyan kiválóságok tanítását, kutatási módszerét tanulta meg, mint Domokos Pál Péter és Erdélyi Zsuzsanna, akik örök nyomot hagytak a magyar és európai néprajz tudományban és művelődéstörténetben. Lovász Irén énekesként, előadóművészként, néprajzkutatóként, egyetemi oktatóként méltó követője tudós mestereinek.

A Magna Mater, az Ős anya archetípusának Ősképe, a barlangszerű mandula alakú dicsfény Jézus és Mária alakja körül. A magyar hit, a szerves műveltség, benne az a hagyomány rendszer, ami megőrizte, ápolja és tovább adja a mi Babba Máriánkat, Boldogasszony Anyánkat, Szűz Máriát, Hazánk Királynőjét, amely Egy.

Hangzó lemezei közül a Világfa, 1995-ben, amely az első átütő hazai és nemzetközi sikert hozott, több díjat is elnyert megjelenése után. A Világfát, 1999-ben a Fonó Records a Magyar Nemzeti Múzeum felkérésére adta ki a nagy Millecentenáriumi régészeti kiállítás kísérőzenéjeként. Az alkotó páros másik tagja, Hortobágyi László zeneszerző. Ő az, akit szerte a világon elismernek, a hazai zenei élet pedig méltatlanul elhallgatja zseniális zenei tudását.

Irén sokoldalúságára jellemző, hogy szóló lemezei mellett több kiváló hazai és külföldi zenekarral és népzenésszel dolgozott együtt. 1997-től együtt turnézott Európában Snétberger Ferenc jazz gitárossal. A Makám együttessel 1998-tól 2003-ig lépett fel, egy egyedi etno-jazz stílust létrehozva. Közös lemezeik, a Skanzen, Colinda, Szinbád.

Ezen kívül a világ különböző kiadóinak világzenei gyűjteményes lemezein énekel, valamint közreműködik különféle zenei produkciókban.

A Fellegajtó c. lemez előszavában így fogalmazott: „Ma már tudom, hogy a népdalban megénekelt „fellegajtó" az égi és a földi világok közötti átjárást segítő varázskapu. Nem mindenki tudja kinyitni, de vannak, akik igyekeznek nyitogatni. Sírással, imával, énekkel és más, nem szóbeli varázslatokkal. Van, akinek sikerül, s megtalálja a Kulcsot."

„Föld anya lábam alatt, ég apa fejem fölött, én magam a tengely."

Lovász Irén lemezei: Szerelmes virág, Hangtájkép, Égi Hang, Belső hang, Női hang.

Az utolsó három lemez a Gyógyító Hangok sorozatába tartozó lemezek, és talán nem árulok el nagy titkot, hogy készülőben van a negyedik gyógyító lemez. A Női hang című lemeze visszavezet bennünket a forráshoz, hisz ezen a lemezen, a már beteg édesanyával énekel együtt.

A magyarság küldetésének a szeretet, az igazság képviselete mellett a gyógyítás is szerves része.

LI. természetes módon, magától érthetően ismeri fel a népdal, a magyar szakrális évkörös hagyományban és szokásrendszerében meglévő gyógyító erőket, energiákat.

2008-ban elindította Dalolókört, amelyben döntően nők vesznek részt. A hangterápiás elvek, módszerek alkalmazása mellett tudatosan és eredményesen gyógyító módon használják a magyar szakrális évkör gazdag örökségét.

Keres, talál szakrális tereket, „barlangokat", ahol tudományos módon elemzi a szakrális kapcsolat felvételét belső önmagunkkal, a Teremtővel, a Kozmosszal.

Lovász Irén egyik tanulmányából olvasok fel egy rövid idézetet:
„…Saját meghatározó személyes alapélményeim közé tartoznak a földalatti barlangok, ősi szakrális terek, körtemplomok, rotundák, román kori és gótikus templomok és kupolás terek beénekelése. Intuitív vonzódást érzek régóta ezekhez a terekhez. Egyre-másra, időről időre jöttek a megérzéseim, majd megerősödött meggyőződésem arról, hogy az emberi hangnak sajátos szerepe van a terapikus, spirituális és szakrális kommunikációban." Nem véletlen, hogy egy új tudományág az archeoakusztika nemzetközi kutatásában is tevékenyen részt vesz nemzetközi konferenciákon előadásokat tart.
Lovász Irén művészetét a következő díjakkal ismerték el.
1987 A Népművészet Ifjú Mestere
1996 Német Zenekritikusok Díja,
2003 Az Év Legjobb Énekesnője, eMeRTon Díj
2006 Bartók Béla Díj
2009 Magyar Művészetért Díj
2020 MAGYARORSZÁG ÉRDEMES MŰVÉSZE
2021. **KOSSUTH-DÍJ**
Lovász Irén eddigi munkássága énekesként, gyűjtőként, tudományos kutatóként, ennek az Őstudásnak, Ősképnek a közelítéseiről, megtalálásáról, felszínre hozásáról, átadásáról szól.
Egy évszázadokkal, évezredekkel korábban meglévő tudást hoz felszínre, a népdalban rejlő Öngyógyítás lehetőségét.

„Láthatatlan illeszkedés a láthatónál erősebb."

Kedves Lovász Irén! Köszöntelek téged a Magyar Szellemi Örökség csarnokában, amely szerintem egy gyönyörű gótikus Templom. Gyógyíts sokáig.

Isten áldjon Téged, és minden Magyart a világon.
Jeklenczki István
filmrendező

*****

Professzorok Batthyány Köre laudációja

Örvendetes feladat számomra, hogy e – kétségkívül hungaricumnak tekinthető – jeles társaság, a Professzorok Batthyány Köre több mint negyedszázados tevékenységét méltathatom. Ehhez fel kell idéznem a múlt század kilencvenes éveinek magyar politikai és közéleti viszonyait, hogy lássuk, miféle történelmi szükségszerűség hozta létre ezt a különleges csoportosulást.

***

1990-ben, a rendszerváltás után megalakult első kormány miniszterelnöke, Antall József azt a megoldhatatlan feladatot kapta, hogy a csaknem fél évszázada szovjet elnyomás alatt álló országból egycsapásra új, demokratikus, működőképes jogállamot hozzon létre. Ekkor, a polgároktól csak szolgai engedelmességet igénylő gyarmati rendszerből alig felocsúdva, nem állt a miniszterelnök rendelkezésére vezetésre alkalmas szervezett jobbközép értelmiségi erő, széleskörű civil támogatás, amelyre alapozva a rendszerváltás emberfelettien nehéz feladatát teljeskörű sikerrel elvégezhette volna.

Ilyen körülmények között, 1994-ben az MSZP megnyerte a parlamenti választásokat, majd az SZDSZ-szel koalíciós megállapodást kötött, és megalakult a balliberális Horn-kormány. A választások eredménye valósággal sokkolta az ország rendszerváltásban bizakodó részét, és a visszarendeződés rémképe cselekvésre késztette az addigra már többé-kevésbé öntudatra ébredt jobbközép polgári értelmiséget. Ez a gondolat hozta létre a Professzorok Batthyány Körét is 1995-ben, amely zászlajára tűzte a polgári Magyarország megteremtését, és a mai napig rendületlenül ezért a célért küzd.

A Kör megalapításának gondolata 1995 elején a Debreceni Egyetem professzori vacsoráján merült fel, és 1995 tavaszán jobboldali polgári értékrendet képviselő értelmiségiek alapították a társaságot. Nem volt könnyű dolguk, mert a csatlakozásra felkért professzorok jelentős része elvi egyetértése ellenére sem vállalta, hogy politikai és közéleti kérdésekben nyíltan állást foglaljon. Még élénken élt bennük a rettegés, a cenzúra és az intellektuális elnémíttatás.

A szervezők kezdetben egyfajta beszélgetőkört képzeltek el, ahol a legmagasabb tudományos fokozattal rendelkező értelmiségiek cserélnek eszmét hazánk időszerű társadalmi, politikai, gazdasági és közéleti gondjairól. Egy tiszta erkölcsiséget képviselő közélet létrejöttét kívánták elősegíteni, szemben az akkori magyar közéleti valósággal.

Az alakuló ülést 1995. június 3-án tartották, 23 alapító tag részvételével. Az akkor elfogadott alapító okirat máig szilárd hitvallása a Körnek. Ebben felsorolják az ország súlyos örökségét, többek között kimondják, hogy „örökségünk a nemzeti hagyományaink tudatot elfeledtetése, a művelődés *felemelő erejébe vetett hit elvesztése, a szellemi eredmények végzetes lebecsülése*". Majd kimondják a Kör létrejöttének célját: „Felelősségünk tudatában felajánljuk a polgári Magyarország megteremtését *céljuknak tekintő polgári pártok vezetőinek tudásunkat, tapasztalatainkat, a közös gondolkodás lehetőségét.„*

A pártok vezetői közül azonban egyedül Orbán Viktor fogadta el ezt a felajánlást a közös gondolkodásra, és a 25 év alatt számos esetben hívta el a Kör vezetőségét megbeszélésre, sokszor ment el a Kör összejöveteleire, kérte ki a Kör véleményét, tanácsát; továbbá az ő felkérésére írta meg a Kör az ország előtt álló feladatokat – ahogy Orbán Viktor jellemezte – *„iránytű- és zsinórmértékként"* összefoglaló Szent István-Tervet. A Kör jelentős mértékben hozzájárult az „Idők jelei" című vitairat anyagához is.

2002-ben, a Gyurcsány-kormány megalakulásakor a Kör az addigi lazább szervezetét, amely addig elnök nélkül, egy intézőbizottság irányítása alatt működött, hivatalosan bejegyzett egyesületté alakította, a hatékonyabb érdekérvényesítés érdekében. A Kör elnökei az alábbiak lettek: Pálinkás József, Náray-Szabó Gábor, Dux László, Lovas Rezső, Sótonyi Péter Tamás és jelenleg Kollár Lajos.

Az utóbbi időben a Kör minden év végén kiad egy országértékelést „Gondolatok a nemzet állapotáról" címmel. Ebben rendszerint kemény kritikát gyakorol a történtekről, de mindig jobbító szándékkal, a kritikus szolidaritás elve alapján. Általában kemény hangon áll ki a Kör a felsőoktatás kérdéseiben is, mert eltökélt szándéka a magyar felsőoktatás és kutatás színvonalának emelése.

A Kör a 27 év alatt mintegy 100 nyilatkozatot, kiáltványt jelentetett meg a legkülönbözőbb politikai és közéleti kérdésekben, és csaknem ugyanennyi tanácskozást, konferenciát rendezett. A 25 év során 328 fő lépett be, 77 tag hunyt el, és 73 tag lépett ki vagy került törlésre, így mindösszesen 150 tagot vesztett el a Kör. Van, aki elhagyta a Kört, mert céljai megváltoztak, egyik alapítója is más útra tért, fájdalmas veszteséget jelentve a Körnek. De a Kör – a jelenlegi 178 tagjával – szilárdan az eredeti célja szerint halad.

Ugyanakkor, a Professzorok Batthyány Köre korfája és létszámának változása azt is sugallhatja, hogy a Kör talán teljesítette a küldetését. Hiszen a negyedszer is kétharmaddal megválasztott polgári kormány erős, miniszterelnöke Európa egyik legtekintélyesebb politikusa, az ország gyarapodik, a polgári Magyarország kiteljesedni látszik. Úgy tűnhet, hogy a Kör letehetné a lantot…
De nem!

A Professzorok Batthyány Köre ma is élénken figyeli a politika és a társadalmi közélet eseményeit. Egyre fokozódó aggodalommal figyeli az Európai Unió balratolódását, szűnni nem akaró támadásait Magyarország ellen, az ellenzék kétségbeesett – minden kultúrát nélkülöző – vergődését, hazaárulást kimerítő külföldi tevékenységét, továbbá a tengerentúlról és nyugatról az Unió támogatásával beáramló természetellenes, beteges eszmék erőszakos terjesztését. Annak ellenére, hogy egyre több magyar állampolgárban érlelődik az Unióból való kilépés gondolata, a Professzorok Batthyány Köre osztja Orbán Viktor miniszterelnök véleményét, aki a megfutamodás helyett minden erejével az Unió jó útra térítéséért és Európa megmentéséért harcol. Napjainkban ez a harc a háború helyett a békéért való küzdelemmel is kiszélesedett. A Kör tagjai tehát úgy érzik, hogy minden eddiginél is fontosabb feladatuk ebben a kemény küzdelemben a miniszterelnökük mellé állni, és a maguk módján támogatni a nemzet védelméért, szuverenitásának, keresztény kultúrájának megőrzéséért hősiesen küzdő kormányával együtt.

***

Összefoglalva: a Professzorok Batthyány Köre állandó jelenlétével, erkölcsi tartásával, szilárd elvhűségével az elmúlt 27 év során a kortárs magyar közélet számontartott szereplőjévé vált. Pedig útját nem kísérték látványos sikerek, viharos győzelmek. Mégis, sok-sok év múlva talán úgy fognak emlékezni rá, hogy volt a magyar történelemnek egy korszaka, amikor egy befolyásában nem jelentős, de szellemiségében annál kiemelkedőbb társaság irányt tudott mutatni a közélet útvesztőiben a magyar nemzet számára.
Külön öröm számomra, hogy a díjat régi munkatársam, barátom, a kör jelenlegi elnöke Kollár Lajos veheti át.
Megállapíthatjuk tehát, hogy a Kör tagjai megérdemelten tűzhetik mellükre a Magyar Örökség Díjat.

Dr. Kásler Miklós
onkológus, egyetemi tanár

Magyar Örökség és Európa Egyesület (1%)
adószám: 18232101-1-43

1114 Budapest, Bartók Béla út 59.
e-mail: magyarorokseg1995@gmail.com
Tel.: +36 30 9416-202
www.magyarorokseg.hu

Kérjük személyi jövedelemadója 1%-át ajánlja
a Magyar Örökség és Európa Egyesületnek

K&H Bank: 10200971-21523575-00000000

**A Magyar Örökség és Európa Egyesület,
valamint a Magyar Örökség Díj fő támogatója
az Agrárminisztérium és a Hungarikum Bizottság.**

AGRÁRMINISZTÉRIUM

HUNGARIKUM BIZOTTSÁG

Támogatóink:
Magyar Tudományos Akadémia
Schmitt Pál volt köztársasági elnök
Vincze László és Fiai Papírmerítő Műhely